

CVETKO GORJANCEV:

Pesem ljubezni.

(Jošku Č—a.)

ebe, mamica, sem ljubil in te še ljubim, in ljubila si ti mene in me še ljubiš. Oj, ti ptica pelikan, ki si bila razkljuvala grudi, odprla one ljubeče prsi, da bi bila napojila mene z gorko srčno krvjo, če bi te bil terjal, mamica... Tebe sem ljubil, mamica!..

»Na, sinko, spomin mamin naj te spremlja, pa njega ne pozabi, moj sinko, v imenu Očeta...

In si zaplakala ti in sem zaplakal jaz, in najini srci sta se ločili...

Pa tebe, atek, sem tudi ljubil in te še ljubim in ti si mene ljubil in me še ljubiš.

Sveti Božič smo obhajali doma, na gorkem smo bili, a tvoja sekira je pela božično pesem v slavonski šumi, da je pripela krajcar za družino. In imeli smo doma jaslice, pastirci so trobili krog hlevca in sveti trije Kralji so jezdili okolo in vso noč je gorela luč, a ti si sedel ob ognju v šumi in mislil na nas doma... Atek, kako bi te ne ljubil!

In ljubil sem tebe, babica! Siva ti je bila glavica, razorano lice in čelo...

Kako bridko resnico si govorila, če sem te užalil.

»Le čakaj, boš se me spominjal; rad bi me še videl, senco mojo bi rad še videl, pa je ne boš,« si mi tožna govorila, če sem ti nagajal v otroški razposajenosti. — Odpusti! Prav si govorila, babica: o, da bi videl vsaj senco tvojo! O, da bi ne bila še umrla! Umrla si mi, preden sem se zavedel, da te sploh imam.

In ljubil sem tebe, bela hišica s slamnato streho; koncem hiše vrtec, nasajen z majarončkom, rozeteljčki, cekinčicami, kopcinarcami... tam na voglu gorgina in na onem rdeča gosposka roža in na sredi deviška lilija, in vse zalivajo moje sestrice. Koncem hiše razprežena trta atela in trta moškotela, aj, kako sladko grozdje ima! Pa ti zadiši tam v rožniku, kakor v samem svetem paradižu, da prileti čebelica in čmrljek v vas se pogostiti. In stopi v nedeljo popoldne ali med deseto mašo atek, roke na hrbtu, brez suknjiča, pred nju: »Ej, lepo kaže!...« In odgrnejo tupatam goste liste, da vidijo drobne jagodke. »Kaj bo kmalu zrelo, atek?« — »Ne smeš hoditi, Janezek, nič gledat in tipat, potem ne bi dozorelo...«

Na oknu ima Rezka nageljček; kot bi ga pomočila v gorko srčno kri, je njegov cvet. »Ah, kako bo lep v nedeljo!« In zraven v manjšem lončku pa bodičasta Kristusova krona. Pa pride vsa vesela sosedova Mančka: »Ti, moj nageljček že tudi cvete, vprvič. Ravno tak je kakor tvoj.«

Oj, to hišo, ta vrtec koncem hiše, to zeleno trto, razpredeno po oboju, te režice, te naglje, te dušice, aj, te jaz ljubim! —

Doli pod cesto zeleno polje, doli do Krakovega. Oj, tudi to polje zeleno ljubim! Mnog srečen hipec sem preživel tu na njem.

Toda, i ti bela hišica i ti zeleno polje, kje sta?

In ljubil sem belo cesto čez zeleno polje, da, to sem ljubil. In ob tej cesti brzojavni drogi, na njih žica; oj, to je skrivnost! Glej, in ti drogovi in ta žica, kako beže dalje, dalje in vleko za sabo vse, ki jih gledajo. In ti bela cesta, ki sem te ljubil, si zvabila s sabo mene. Ljubil sem te in te še ljubim in te obenem — sovražim, bela cesta...

Šel sem.

»Tu ti je konec, bela cesta?«

»Tu za enkrat.«

Kje naj najdem tu kako dušo, s katero bi bil prijatelj? Vse tuje! Kje je kaka taka hiša kakor pri nas? Kje koncem hiše vrtec, v vrtcu majaronček, rozeteljčki, kopcinarce... v kotu gorgina, tam v drugem rdeča roža, na sredi pa bela deviška lilija, kje?

Tedaj si prišel od druge strani ti, Joško:

»Česa iščeš tod kaj, česa?«

»Nekaj, česar ne vidim tu in česar ni tu.«

»To iščejo tudi moje oči, tega moje srce.«

»In kaj je to, kar iščeš?«

»Prijatelj, duša draga, da bi jo ljubil.«

»O, duša, ki si iskal, kar jaz, bodi mi prijatelj!«

»Glej, iskal sem prijatelja, iskal doma: drobne hišice, koncem nje vrtec, v vrtcu majaronček, rozeteljček...«

»In tega tudi jaz.«

Tesno sta se objeli najini duši, zakaj oba sva našla nekaj onega, kar sva iskala, in oba nisva mogla najti nečesa, kar sva izgubila.

Kje si, dušica, Joško?

Zopet iščem in ne morem najti sorodne duše. In ti? ... In sem sam. In ti? ...

Kraljična zemlja se že drami.

Kraljična zemlja se že drami,
kipi v nebo gorá oltar,
val svetel splava nad gorami,
poljubi zemljo solnce — car ...

Razgrnil perutnice bele,
zbudil iz sanj se mladi dan,
in ptice pesem so zapele,
svetost cvetočo diha plan ...

In segnila perut je dneva
čez plan, goró in še v srce,
mladost — kraljična tam prepeva
in z mano v tihe gaje gre ...

Fran Žgur.